

Arbeidsmarktprognoses Midden-Gelderland 2023-2028

Citation for published version (APA):

Cobben, L., Cörvers, F., Dijkman, S., Hendrikse, A., & Smeets, C. (2024). *Arbeidsmarktprognoses Midden-Gelderland 2023-2028*. ROA. ROA Fact Sheets No. 012C
<https://doi.org/10.26481/umarof.2024012C>

Document status and date:

Published: 01/10/2024

DOI:

[10.26481/umarof.2024012C](https://doi.org/10.26481/umarof.2024012C)

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Arbeidsmarktprognoses Midden-Gelderland 2023-2028

Luc Cobben
Frank Cörvers
Sander Dijksman
Arnold Hendrikse
Chayenne Smeets

ROA Factsheet

ROA-F-2024/12C

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt | ROA
Research Centre For Education and the Labour Market / ROA

Aandachtspunten voor Midden-Gelderland

- Ter verlichting van de personele knelpunten voor mbo2 en mbo4 landbouw & natuur en economie & maatschappij ligt het voor de hand dat werkgevers gebruik maken van het overaanbod van mbo3-gediplomeerden in dezelfde richtingen. Werkgevers kunnen dan bijvoorbeeld de takenpakketten aanpassen van de banen op mbo2- en mbo4-niveau, zodat deze beter aansluiten bij gediplomeerden landbouw & natuur en economie & maatschappij van mbo3-niveau.
- Werkgevers kunnen tevens zorgdragen voor een betere begeleiding en opleiding van mbo3-gediplomeerden op mbo4-banen. Dit kan wellicht door meer gebruik te maken van faciliteiten voor leven lang ontwikkelen. Het gebruik hiervan lijkt in Midden-Gelderland wat betreft de trainingsparticipatie in lange opleidingen achter te blijven ten opzichte van elders in de provincie.
- Het relatief grote werkloze arbeidspotentieel aan de onderkant van de arbeidsmarkt (vooral onder de ongeschoolden met alleen basisonderwijs) en op havo/vwo-niveau zou door werkgevers beter kunnen worden benut om hun knelpunten te verlichten.
- Het aanmoedigen van de doorstroom van ongeschoolden (met alleen basisonderwijs) en van vmbo basis/kader en mbo1 naar een vervolgopleiding op een wat hoger niveau, kan de grotere knelpunten in de personeelsvoorziening op die opleidingsniveaus verlichten.
- Het stimuleren van het volgen van lange opleidingen onder ongeschoolden (vaak met een niet-Europese migratieachtergrond) zal kunnen bijdragen aan de bevordering van de diversiteit op de werkvloer, een betere benutting van het arbeidspotentieel van werkenden met een niet-Europese migrantenachtergrond, en de verlichting van de knelpunten in de personeelsvoorziening voor geschoolde arbeidskrachten.

Inleiding

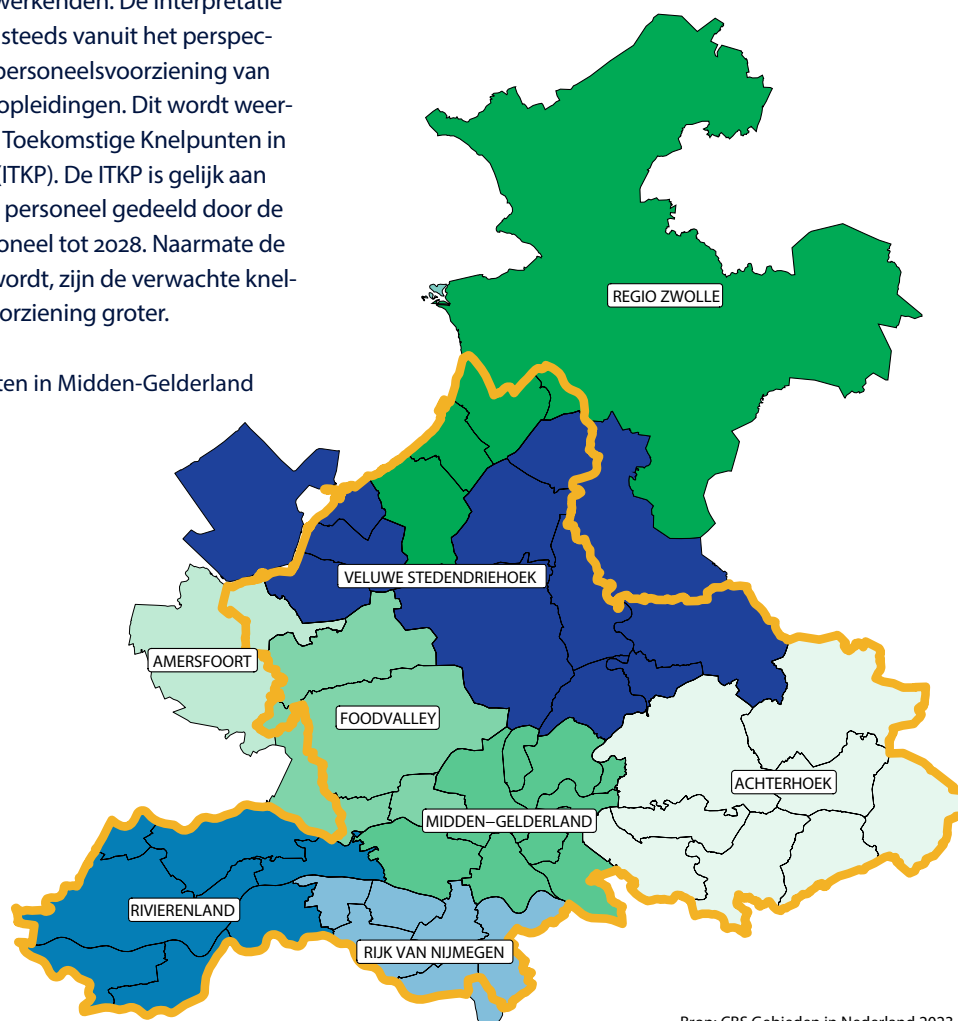
Als onderdeel van het Project Onderwijs-Arbeidsmarkt (POA) stelt het ROA tweemaal regionale arbeidsmarktprognoses op die tegemoetkomen aan de toenemende belangstelling voor regionale arbeidsmarktinformatie. Binnen dit kader past ook deze factsheet met arbeidsmarktprognoses voor Midden-Gelderland. Deze en de overige vijf factsheets zijn samen met de factsheet voor heel Gelderland in opdracht van de provincie Gelderland samengesteld. Deze prognoses bestrijken de periode 2023-2028. Waar mogelijk worden de prognoses vergeleken met deze voor Gelderland als geheel en Nederland, en wordt er een relatie gelegd met zowel de sector- als opleidingspecialisatie van de werkgelegenheid in de verschillende regio's. Ook wordt de huidige arbeidsmarkt weergegeven door het tonen van variabelen over de actuele populatie werkenden. De interpretatie van de prognoses gebeurt steeds vanuit het perspectief van werkgevers en de personeelsvoorziening van werkgevers in termen van opleidingen. Dit wordt weergegeven door de Indicator Toekomstige Knelpunten in de Personeelsvoorziening (ITKP). De ITKP is gelijk aan het verwachte aanbod van personeel gedeeld door de verwachte vraag naar personeel tot 2028. Naarmate de waarde van de ITKP lager wordt, zijn de verwachte knelpunten in de personeelsvoorziening groter.

TABEL 1. Gelderse gemeenten in Midden-Gelderland

1. Arnhem
2. Doesburg
3. Duiven
4. Lingewaard
5. Overbetuwe
6. Rheden
7. Rozendaal
8. Westervoort
9. Zevenaar

Figuur 1 bevat een kaart die aangeeft hoe Gelderland is samengesteld uit de verschillende arbeidsmarktregio's, en Tabel 1 geeft een overzicht van de verschillende gemeenten die in Midden-Gelderland gelegen zijn. Vervolgens worden de definities van de belangrijkste variabelen in deze factsheet weergegeven. De gebruikte cijfers in deze factsheet zijn gebaseerd op de Enquête Beroepsbevolking (EBB) van het CBS. Als er over twee jaar minder dan 80 ongewogen respondenten voor een opleiding in de EBB zijn, worden deze opleidingen niet meegenomen in de rapportage omdat de informatie dan niet voldoende betrouwbaar wordt geacht.

FIGUUR 1. Arbeidsmarktregio's binnen Gelderland

Bron: CBS Gebieden in Nederland 2023

Arbeidsmarktprognoses Midden-Gelderland 2023-2028

Leeswijzer

Na deze inleiding bevat de factsheet de volgende onderdelen:

- Belangrijkste bevindingen. De aandachtspunten aan het begin van deze factsheet zijn hierop gebaseerd.
- Prognoses en actuele arbeidsmarkt cijfers naar opleidingsniveau. Er wordt op hoofdlijnen een overzicht gegeven, met daarbij paragrafen over diversiteit op de arbeidsmarkt en leven lang ontwikkelen.
- Sectorspecialisatie. Dit bevat een overzicht van de sectoren waarin de arbeidsmarktregio qua werkgelegenheid relatief sterk of minder sterk in is gespecialiseerd ten opzichte van Nederland.
- Arbeidsmarktknelpunten naar opleidingssector. Hier wordt een onderscheid gemaakt naar de verwachte knelpunten voor werkgevers als het gaat om opleidingssectoren in het middelbaar beroepsonderwijs en het hoger onderwijs.
- Relatie arbeidsmarktknelpunten en specialisatie naar opleiding. De knelpunten voor werkgevers worden gerelateerd aan de werkgelegenheidsspecialisatie
- Bijlage. Deze bevat tabellen die een vergelijking met Nederland en Gelderland mogelijk maken. Meer cijfers zijn te vinden in aparte Excel-files.

Definitie begrippen

Prognosevariabelen

- **Uitbreidingsvraag:** Vraag naar nieuwe arbeidskrachten die ontstaat door groei van de werkgelegenheid. Als er sprake is van een werkgelegenheidsdaling, is de uitbreidingsvraag negatief.
- **Vervangingsvraag:** Vervangingsvraag is de vraag naar nieuwe arbeidskrachten die ontstaat door bijvoorbeeld pensionering, (tijdelijke) uittreding vanwege zorgtaken, arbeidsongeschiktheid, beroepsmobiliteit of doorstroom naar een andere opleiding.
- **Substitutievraag:** Deze vraagcomponent maakt onderdeel uit van de Indicator Toekomstig Arbeidsmarktperspectief (ITA, gepresenteerd in eerdere versies van deze publicatie), maar wordt niet apart gepresenteerd zoals de uitbreidings- en vervangingsvraag. De substitutievraag is meestal klein en verwijst naar de additionele vraag die kan ontstaan op de arbeidsmarktsegmenten van aanvullende opleidingen.
- **Arbeidsmarktuistroom:** De som van de vervangingsvraag en de absolute waarde van de negatieve uitbreidingsvraag. De arbeidsmarktuistroom is minstens even groot als de vervangingsvraag omdat de uitstroom ook de uittrekkers bevat die vanwege de werkgelegenheidskrimp (i.e. de negatieve uitbreidingsvraag) ten gevolge van bijvoorbeeld gedwongen ontslagen, niet worden vervangen.
- **Arbeidsmarktinstroom:** De arbeidsmarktinstroom is het verwachte aanbod van nieuwe arbeidskrachten op de arbeidsmarkt. Deze is gebaseerd op de verwachte uitstroom uit het initiële dag-, deeltijd-, niet-reguliere voltijdonderwijs en de beroepsgerichte volwasseneneducatie. Daarnaast wordt er rekening gehouden met het aanbod van jongeren voor bijbanen. Door dit extra aanbod ontstaan in de nieuwe ten opzichte van de vorige prognoses vooral aan de onderkant van de arbeidsmarkt (basisonderwijs en vmbo basis/kader) veel minder knelpunten in de personeelsvoorziening. Ook is de instroom gecorrigeerd voor pendel- en verhuisgedrag van afgestudeerden. Hiermee is de getoonde instroom afwijkend van die uit eerdere rapportages.
- **Baanopeningen:** Baanopeningen zijn de totale vraag naar nieuwkomers op de arbeidsmarkt, zoals deze is bepaald door de werkgelegenheidsgroei (positieve uitbreidingsvraag) en de vervangingsvraag.

- **ITA:** Indicator Toekomstige Arbeidsmarktsituatie (ITA) voor schoolverlaters in 2028. Het betreft de som van de verwachte uitbreidings-, vervangings- en substitutie vraag gedeeld door de verwachte arbeidsmarktinstroom van schoolverlaters en de kortdurig werklozen. Tevens wordt er rekening gehouden met de mobiliteit van werkenden uit andere regio's als de kansen op de arbeidsmarkt tussen regio's verschillen (pendel- en verhuiscorrectie). Naarmate de waarde van ITA hoger ligt, is er sprake van een slechter arbeidsmarktperspectief. Een waarde tussen 1,01 en 1,05 duidt op een evenwichtssituatie. In deze factsheet wordt het arbeidsmarktperspectief niet besproken vanuit het oogpunt van schoolverlaters maar van werkgevers.
- **ITKP:** Indicator Toekomstige Knelpunten in de Personeelsvoorziening (ITKP) voor werkgevers in 2028. Naarmate de waarde van de indicator lager wordt, zijn de verwachte knelpunten in de personeelsvoorziening groter. De ITKP wordt op dezelfde manier berekend als de ITA. Het enige verschil met de ITA is dat bij de ITKP rekening wordt gehouden met de uitstroom van werkenden als gevolg van een krimpende werkgelegenheid (door bijvoorbeeld gedwongen ontslagen). Deze uitstroom van werknemers kan ingezet worden om de knelpunten in de personeelsvoorziening bij werkgevers elders op de arbeidsmarkt te verlichten. Zeker wanneer bedrijven geconfronteerd worden met een krappe arbeidsmarkt voor een bepaald opleidingstype, zullen zij van deze mogelijkheid gebruik maken.
- **Typering ITKP:** Een kwalitatieve beschrijving van de ITKP. $ITKP \leq 0,85$ wordt als "zeer grote" knelpunten in de personeelswerving getypeerd, $ITKP > 0,85$ en $\leq 1,00$ als "groot", $ITKP > 1,00$ en $\leq 1,05$ als "enige", $ITKP > 1,05$ en $\leq 1,15$ als "vrijwel geen" en $ITKP > 1,15$ als "geen" knelpunten.
- **Loopbaanperspectief:** Bruto uurloon van werkenden in de leeftijdsgroep 40-49 jaar gedeeld door het bruto uurloon van werkenden in de leeftijdsgroep 20-29 jaar.
- **Trainingsintensiteit <6mnd (%):** Percentage van de werkenden die op het enquêtemoment een opleiding volgen met een duur van minder dan 6 maanden.
- **Trainingsintensiteit >6mnd (%):** Percentage van de werkenden die op het enquêtemoment een opleiding volgen met een duur van 6 maanden of langer.
- **Bruto uurloon:** Gemiddeld bruto uurloon van werknemers in euro's.
- **Werkenden:** Minimaal 1 uur werkzaam en in de leeftijd 15-74 jaar.
- **Bruto arbeidsparticipatie:** het aandeel van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking in de potentiële beroepsbevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking van 15 t/m 74 jaar).
- **Werkzaamheid:** Het percentage werkzaam is de werkzame beroepsbevolking als percentage van de beroepsbevolking.
- **Werkloosheid:** Het percentage werkloos is de werkloze beroepsbevolking als percentage van de beroepsbevolking.
- **Vast werk:** Personen met een vast dienstverband. Percentage op basis van werknemers in de werkzame beroepsbevolking.
- **Voltijds:** Voltijdarbeid betreft personen die minstens 35 uur per week werkzaam zijn. Percentage op basis van de werkzame beroepsbevolking.
- **Leeftijd:** Gemiddelde leeftijd.
- **Uren:** Gemiddeld aantal uren per week.
- **Student/scholier:** Percentage van de werkenden met maatschappelijke positie student/scholier.
- **Sectorspecialisatie:** De verhouding tussen het aandeel van het aantal werkenden in een sector in een bepaalde regio ten opzichte van het aandeel van die sector in Nederland. Een sectorspecialisatiecoëfficiënt groter dan 1,00 impliceert dat het aandeel werkenden in de desbetreffende sector in de regio groter is dan in Nederland als geheel.
- **Opleidingsspecialisatie:** De ratio van het aandeel werkzame personen met een bepaalde opleidingscategorie die wonen in een bepaalde regio ten opzichte van het aandeel van die opleidingscategorie in het Nederlandse totaal. Indien de specialisatiecoëfficiënt voor een opleidingscategorie groter is dan 1,00, betekent dit dat de regio in verhouding tot Nederland een groter aandeel van mensen met deze opleiding kent.

Actuele variabelen

- **(Kind van) niet-Europese migrant:** Zelf niet in Nederland geboren, of zelf in Nederland geboren en niet beide ouders in Nederland geboren. Geboorteland is dan niet-Europees.

Belangrijkste bevindingen

- Naar verhouding tot de werkzame beroepsbevolking zijn in Midden-Gelderland vergeleken met Nederland bijna twee keer zoveel mensen werkzaam in de energiesector. Andere sectoren waarin deze regio is gespecialiseerd, in vergelijking met Gelderland en Nederland, betreffen de voedings- en genotmiddelenindustrie en een aantal dienstensectoren (openbaar bestuur en overheidsdiensten, cultuur, sport en recreatie en de overige dienstverlening). Ondervertegenwoordigde sectoren zijn bijvoorbeeld landbouw, bosbouw en visserij, metaalindustrie en bouwnijverheid.
- De werkzame beroepsbevolking in Midden-Gelderland is iets diverser wat betreft het aandeel vrouwen en mensen met een niet-Europese migratieachtergrond.
- Ruim een kwart van de werkzame ongeschoolden (met alleen basisonderwijs) heeft een niet-Europese migratieachtergrond.
- Het aandeel werkenden dat een training korter dan zes maanden volgt is slechts weinig hoger dan het Gelderse gemiddelde, het aandeel dat langere opleidingen volgt blijft echter achter bij Gelderland en Nederland.
- De arbeidsmarktprognoses tot 2028 liggen voor Midden-Gelderland dicht bij het Gelderse gemiddelde. Uitbreidingsvraag en vervangingsvraag als percentage van de werkzame beroepsbevolking zijn hetzelfde. De instroom van afgestudeerden op de arbeidsmarkt is wel beduidend lager dan in de rest van Gelderland. In totaal verwachten we echter dat vraag en aanbod van arbeid in de periode tot 2028 redelijk in balans zijn.
- De verschillen tussen Midden-Gelderland en Gelderland zijn tevens niet groot wat de verwachte knelpunten in de personeelsvoorziening per opleidingsniveau betreft.
- Voor werkgevers in Midden-Gelderland is het vooral lastiger dan in de rest van Gelderland als het gaat om het werven van mbo2- en bachelorgediplomeerden; toch is ook hier, net zoals op de meeste segmenten op mbo-, bachelor- en masterniveau in Midden-Gelderland voor de periode tot 2028, de arbeidsmarkt redelijk in evenwicht.
- De verwachte knelpunten in de personeelsvoorziening zijn groot voor gediplomeerden van mbo3 en mbo4 landbouw & natuur. Hoewel Midden-Gelderland qua werkgelegenheid niet is gespecialiseerd in de sector landbouw, bosbouw en visserij, geldt dat wel voor deze opleidingssectoren op mbo-niveau. Opvallend is daarentegen dat werkgevers voor mbo3 landbouw & natuur helemaal geen knelpunten tegemoet hoeven te zien.
- Ook voor de mbo2- en mbo4-opleidingen economie & maatschappij overstijgt de vraag het aanbod; hier verwachten we ook grote knelpunten. De regio is qua werkgelegenheid echter minder gespecialiseerd dan Nederland in deze werkenden.
- Werkenden op de lagere opleidingsniveaus, van basisonderwijs tot en met havo/vwo, leren relatief vaak door in lange opleidingen. Dat komt mede doordat ze vaak scholier of student zijn. Ze nemen wel minder dan gemiddeld deel aan korte opleidingen. Dat laatste geldt ook voor mbo2-gediplomeerden.
- Aan de onderkant van de arbeidsmarkt (vooral onder de ongeschoolden met alleen basisonderwijs) en op havo/vwo niveau is de werkloosheid hoger dan het gemiddelde in Midden-Gelderland. Onder bacheloropgeleiden is de werkloosheid het laagst.
- De jongeren die leren in het voortgezet onderwijs of voortijdig hun opleiding hebben verlaten, werken relatief vaak in een kleine baan. Zij behoren dus ook tot het arbeidspotentieel waar werkgevers gebruik van maken.
- Voor degenen zonder diploma (basisonderwijs) en schoolverlaters van vmbo basis/kader of mbo1 zijn er naar verwachting geen knelpunten in de personeelsvoorziening voor werkgevers; deze knelpunten zijn er wel voor schoolverlaters van vmbo gemengde en theoretische leerweg en degenen die havo/vwo onderbouw hebben doorlopen, evenals voor schoolverlaters van havo/vwo. Deze groepen bestaan voor een groot deel uit scholieren of studenten met een bijbaan, en uitvallers uit het hoger onderwijs.

Prognoses en actuele arbeidsmarktcijfers naar opleidingsniveau

De arbeidsmarktprognoses van Midden-Gelderland lijken sterk op die van Gelderland, waarbij alleen de verwachte jaarlijkse arbeidsmarktinstroom duidelijk afwijkt (3,5% voor Midden-Gelderland tegenover 4,0% voor Gelderland). Hierdoor is de gemiddelde ITKP iets lager dan voor Gelderland, wat duidt op iets meer verwachte knelpunten in de personeelsvoorziening voor werkgevers. Toch is de algehele verwachting in Midden-Gelderland hetzelfde als voor geheel Gelderland en Nederland, namelijk enige knelpunten in de personeelsvoorziening voor werkgevers.

Tabel 2a geeft de arbeidsmarktprognoses weer naar opleidingsniveau (voor de vergelijking met Gelderland en Nederland, zie Tabel A2 en A3 in de Bijlage). Het algemene beeld is dat de knelpunten voor werkgevers in Midden-Gelderland iets groter zijn op de verschillende opleidingsniveaus dan voor Gelderland als geheel, met uitzondering van het masterniveau waar het omgekeerde geldt. Op mbo2-niveau en bachelorniveau zijn er enige knelpunten in de personeelsvoorziening in Midden-Gelderland, terwijl daar vrijwel geen knelpunten zijn voor Gelderland als geheel.

De uitbreidingsvraag is het hoogst op de mbo-niveaus, terwijl de uitbreidingsvraag met name voor de bacheloropleidingen wat achterblijft. Ook de vervangingsvraag is hoger voor het mbo dan het hoger onderwijs (ho). De arbeidsmarktinstroom verschilt tussen de verschillende niveaus in sterkere mate dan bij de arbeidsvraag. Dit resulteert in enige knelpunten op mbo- en ho-niveau, met uitzondering van mbo3. Voor mbo3 worden vrijwel geen knelpunten verwacht. Verder valt de lage werkloosheid onder bacheloropleidingen op (zie Tabel 2b).

Van de opleidingen die een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt bieden is alleen havo/vwo een mogelijk toekomstig pijnpunt voor werkgevers in Midden-Gelderland. We verwachten grote knelpunten voor deze groep die voor ruim een derde (35,1%) bestaat uit studenten (in meestal het hoger onderwijs) en degenen die (tijdelijk) zijn gestopt met een hogere opleiding. De verwachte knelpunten voor degenen die vmbo

gemengd/theoretisch en havo/vwo onderbouw hebben doorlopen, zijn zelfs zeer groot. Het betreft hier vaak scholieren die een bijbaan zoeken. Aan de onderkant van de arbeidsmarkt (vooral onder de ongeschoolden met alleen basisonderwijs) en op havo/vwo niveau is de werkloosheid hoger dan het gemiddelde in Midden-Gelderland.

Diversiteit

Qua diversiteit wijkt Midden-Gelderland enigszins af van Gelderland en Nederland. De gemiddelde werkende is er bijna 42, terwijl de gemiddelde leeftijd in Gelderland en Nederland 41 jaar is. Ook werken er in Midden-Gelderland procentueel meer vrouwen (49%) in vergelijking met Gelderland en Nederland (beide 47%). Het percentage migranten met een niet-Europese achtergrond is voor Midden-Gelderland (17,4%) bijna hetzelfde als voor Nederland (18%), terwijl dit in Gelderland (12,6%) veel lager ligt.

Tussen opleidingsniveaus binnen Midden-Gelderland zijn de verschillen relatief groot. De jongste gemiddelde leeftijd is voor werkenden met een havo/vwo-diploma (36 jaar) terwijl de oudste werknemers te vinden zijn bij de niveaus mbo1, mbo2 en mbo3 met een gemiddelde leeftijd rond de 45 jaar. Binnen mbo3 zijn er meer vrouwen werkzaam dan mannen (57% is vrouw). Er zijn twee niveaus waar er aanmerkelijk meer mannen werkzaam zijn: vmbo basis/kader, mbo1 (40% vrouw) en mbo2 (41% vrouw). Tabel 2b laat verder verschillen zien in het aandeel werkenden met een niet-Europese migratieachtergrond. Zij zijn relatief vaak vertegenwoordigd binnen de laaggeschoolde en middelbare beroepsbevolking. Alleen werkenden met een mbo4-, bachelor- of masterdiploma hebben minder vaak een niet-Europese migrantenachtergrond.

Leven lang ontwikkelen

In het kader van Leven Lang Ontwikkelen is het percentage van de beroepsbevolking dat een cursus, training of opleiding volgt van belang. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt op basis van de duur van de cursus, training of opleiding; meer of minder dan 6 maanden (Tabel 2b). Hierdoor ontstaat een beeld over hoe de beroepsbevolking op de regionale arbeidsmarkt doorleert en zich blijft ontwikkelen. Het aandeel werkenden dat een training van maximaal zes maanden volgt in Midden-Gelderland is met 9,2% gelijk aan Nederland en iets hoger dan in Gelderland (8,8%).

Het valt op dat werkenden op de lagere opleidingsniveaus, van basisonderwijs tot en met havo/vwo, relatief vaak doorleren in lange opleidingen. Dat komt mede doordat ze vaak scholier of student zijn. Ze nemen wel minder dan gemiddeld deel aan korte opleidingen. Dat laatste geldt ook voor mbo2-geplomeerden. De korte trainingen worden in Midden-Gelderland veel gevolgd door werkenden met een masterdiploma. Voor de lange opleidingen valt het gemiddelde van 19,4%, lager uit dan in Gelderland en Nederland (ruim 21% van de werkenden). Mbo-geplomeerden blijven achter wat betreft het volgen van lange trainingen.

TABEL 2A. Arbeidsmarktprognoses* (2023-2028) Midden-Gelderland naar opleidingsniveau

	Basis-onderwijs	Vmbo b/k, mbo1	Vmbo g/t, havo/ vwo-onderbouw	Havo, vwo	Mbo 2	Mbo 3	Mbo 4	Hbo-/wo- bachelor	Hbo-/wo- master, doctor	Totaal
Uitbreidingsvraag (%)	0,2	0,2	0,3	0,2	0,4	0,5	0,3	0,1	0,2	0,2
Vervangingsvraag (%)	10,3	3,5	7,2	2,2	3,5	3,0	2,8	2,5	2,7	3,4
Arbeidsmarktinstroom (%)	13,2	6,0	1,4	0,7	3,9	4,5	3,0	3,4	2,7	3,5
ITKP (Midden-Gelderland)	1,15	1,15	0,80	0,95	1,03	1,09	1,04	1,05	1,03	1,03
Typering ITKP (Midden-Gelderland)	vrijwel geen	vrijwel geen	zeer groot	groot	enige	vrijwel geen	enige	enige	enige	enige
ITKP (GLD)	1,18	1,18	0,83	0,99	1,06	1,10	1,04	1,07	1,02	1,05
Typering ITKP (GLD)	geen	geen	zeer groot	groot	vrijwel geen	vrijwel geen	enige	vrijwel geen	enige	enige
Loopbaanperspectief (NL)	1,35	1,36	1,46	1,75	1,38	1,33	1,44	1,59	1,69	1,58

TABEL 2B. Actuele arbeidsmarkt cijfers (2021-2022) Midden-Gelderland naar opleidingsniveau

	Basis-onderwijs	Vmbo b/k, mbo1	Vmbo g/t, havo/ vwo-onderb.	Havo, vwo	Mbo 2	Mbo 3	Mbo 4	Hbo-/wo- bachelor	Hbo-/wo- master, doctor	Totaal
Bruto uurloon (NL)	15,9	18,7	15,9	20,0	21,5	21,2	23,5	29,0	36,0	25,0
Werkenden	7800	14500	13900	21800	10900	13300	36100	55000	34300	208000
Bruto arbeidsparticipatie (%)	42,9	56,9	56,3	75,7	64,3	73,5	83,2	85,0	88,0	73,7
Werkzaamheid (%)	89,8	95,7	92,3	95,6	97,2	96,9	96,6	97,9	97,0	96,3
Werkloosheid (%)	10,2	4,3	7,7	4,4	2,8	3,1	3,4	2,1	3,0	3,7
Vast werk (%)	63,3	75,5	54,0	59,7	78,9	88,2	85,8	89,9	93,1	81,3
Voltijds (%)	28,3	45,5	27,9	36,4	59,5	43,4	46,6	56,8	64,7	49,7
Uren	23,3	31,7	23,9	26,5	33,5	32,2	32,2	34,5	35,1	31,8
Leeftijd	37,3	45,8	37,3	36,4	45,5	44,6	42,4	41,3	43,0	41,6
Student/scholier (%)	29,0	9,0	37,5	35,1	5,4	2,2	3,8	3,0		10,0
Vrouw (%)	51,7	39,5	41,8	49,9	40,7	56,5	48,6	51,9	51,4	49,1
(kind van) niet-Europese migrant (%)	27,3	21,0	17,5	20,9	20,5	18,4	16,9	14,6	14,3	17,4
Trainingsintensiteit <6 mnd (%)	5,1	2,4	5,7	5,7	7,7	11,5	10,3	11,1	12,3	9,2
Trainingsintensiteit >6 mnd (%)	33,7	16,2	45,9	44,0	11,8	9,2	11,8	13,9	14,5	19,4

* Prognoses als gemiddeld jaarlijks percentage van de werkzame beroepsbevolking in 2021-2022.

Bron: POA 2023

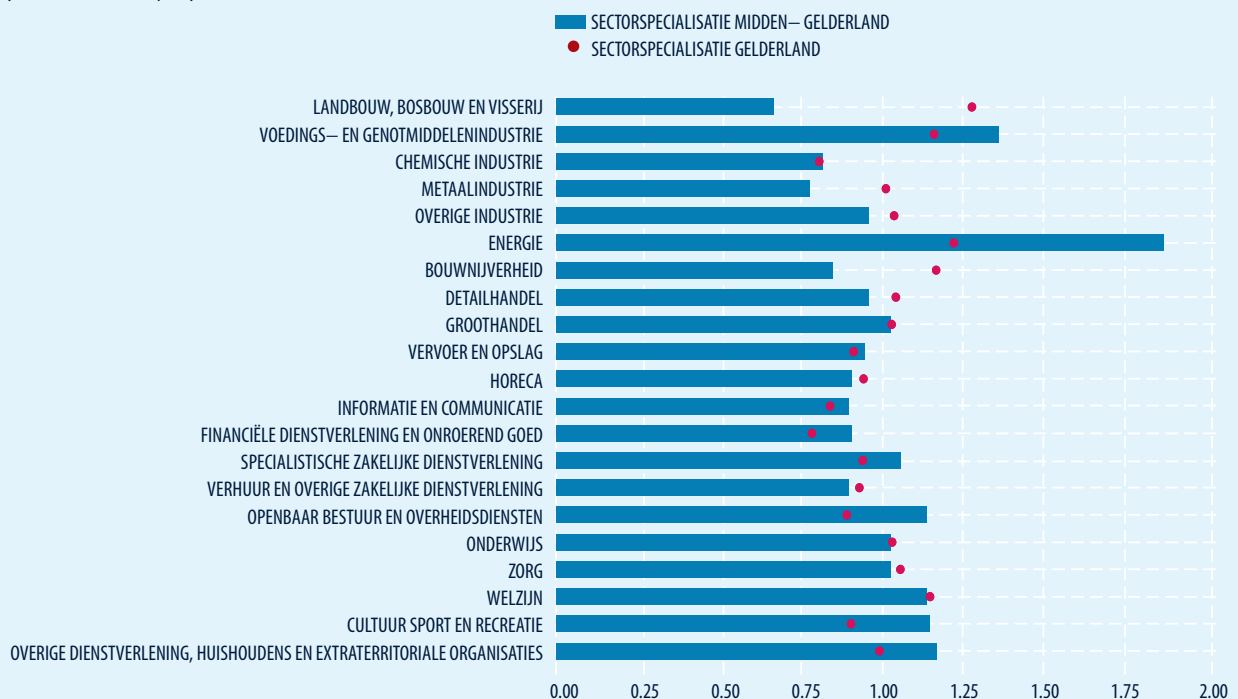
Arbeidsmarktprognoses Midden-Gelderland 2023-2028

Sectorspecialisatie

De sectorspecialisatie is gelijk aan de ratio van het aandeel werkenden in een bepaalde economische sector in de arbeidsmarktregio ten opzichte van het aandeel van die sector in het totaal van Nederland. Indien de specialisatie voor een economische sector groter is dan 1,00, betekent dit dus dat de regio in verhouding tot Nederland een groter aandeel van werkenden in deze sector kent. Economische groei of krimp van een sector zal een grotere invloed op de regionale arbeidsmarkt hebben wanneer de regio gespecialiseerd is in de betreffende sector.

De sectorspecialisatie in Figuur 2 laat zien dat Midden-Gelderland relatief gezien bijzonder veel werkenden heeft in de energiesector. Hoewel qua werkgelegenheidsomvang een kleine sector, is het werkgelegenheidsaandeel bijna twee keer zo groot als dat van Nederland. Andere sectoren waarin deze regio is gespecialiseerd, in vergelijking met Gelderland en Nederland, betreffen de voedings- en genotmiddelenindustrie en een aantal dienstensectoren (openbaar bestuur en overheidsdiensten, cultuur, sport en recreatie en de overige dienstverlening). Ondervetegenwoordigde sectoren zijn bijvoorbeeld landbouw, bosbouw en visserij, metaalindustrie en bouwnijverheid.

FIGUUR 2. Actuele sectorspecialisatie Midden-Gelderland ten opzichte van Gelderland en Nederland (2021-2022) (Nederland = 1,00)

Bron: POA 2023

Arbeidsmarktknelpunten naar opleidingssector

De prognoses naar opleidingsniveau uit de eerste paragraaf kunnen verder uitgesplitst worden naar opleidingssector. Figuur 3 toont de verwachte balans tussen vraag en aanbod van arbeid naar opleidingssector voor het middelbaar beroepsonderwijs. Figuur 4 doet hetzelfde voor het hoger onderwijs. Helaas kon er voor Midden-Gelderland op masterniveau geen uitsplitsing naar opleidingsrichting worden gemaakt, vanwege te kleine aantallen in de Enquête Beroepsbevolking (EBB) van het CBS. De kleuren in de figuren bakenen de gebieden af die corresponderen met de vijf eerder besproken ITKP-typeringen voor de verwachte knelpunten voor werkgevers, gaande van zeer grote knelpunten in de personeelsvoorziening (rood en $ITKP \leq 0,85$) tot geen knelpunten (donkerblauw en $ITKP > 1,15$). Deze kunnen geïnterpreteerd worden als een kwalitatieve aanduiding van de verwachte moeilijkheden die werkgevers zullen ervaren bij het werven van personeel: met bijvoorbeeld veel vraag en weinig aanbod zal dit niet gemakkelijk zijn. Voor de punten op de middelste diagonale lijn zijn verwachte vraag en aanbod aan elkaar gelijk, wat correspondeert met een ITKP gelijk aan 1,00. Hierbij moet worden opgemerkt dat voor de onderliggende opleidingen vraag en aanbod verschillend kunnen zijn van de gemiddeldes per opleidingssector. Zo valt de opleidingssector mbo3 economie en maatschappij bijvoorbeeld uiteen in de subsectoren (1) economie en administratie en (2) handel, ondernemerschap, transport en logistiek. In tegenstelling tot het landelijke en provinciale niveau wordt deze uitsplitsing vanwege databeperkingen op het regionale niveau niet weergegeven.

Middelbaar beroepsonderwijs

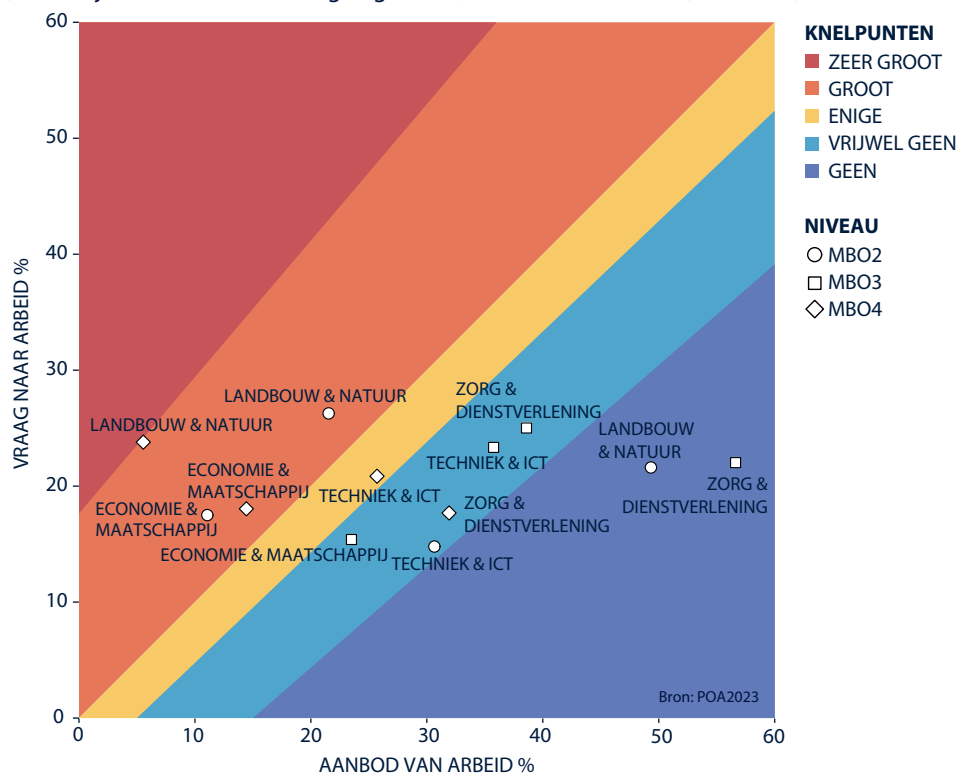
De prognoses voor de komende zes jaar laten zien dat het voor werkgevers die op zoek zijn naar personeel met een mbo2- of mbo4-diploma in landbouw & natuur en economie & maatschappij lastig kan zijn om geschikt personeel te vinden. Figuur 3 laat zien dat werkgevers hier grote knelpunten kunnen verwachten, aangezien voor de periode tot 2028 het aanbod lager ligt dan de vraag. Enige knelpunten worden verwacht bij de personeelsvoorziening van mbo4 techniek & ict. Voor alle andere opleidingssectoren worden er (vrijwel) geen moeilijkheden verwacht. Opvallend is dat werkgevers bij vacatures voor landbouw & natuur op mbo3-niveau helemaal geen knelpunten tegemoet hoeven te zien. Dit in tegenstelling tot landbouw & natuur op mbo2- en mbo4-niveau.

Hoger onderwijs

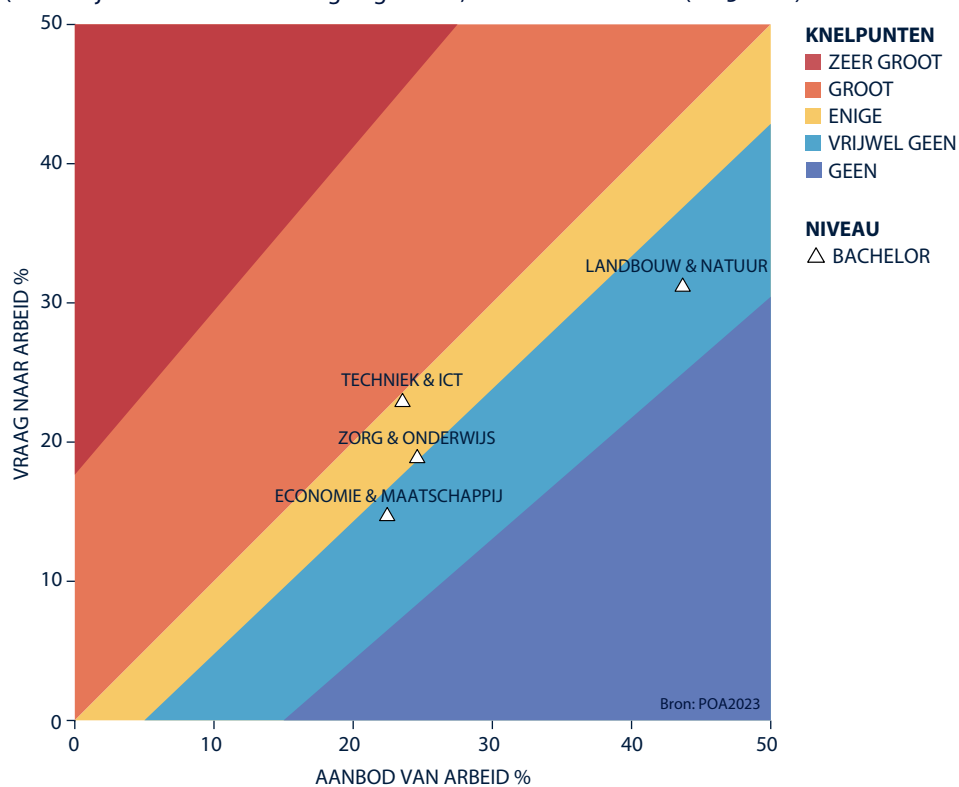
Werkgevers die de komende zes jaar op zoek gaan naar bachelor- en masterafgestudeerden kunnen gemiddeld over de subsectoren enige knelpunten in de personeelsvoorziening verwachten (zie Tabel 2a). Vanwege databeperkingen kunnen er enkel op bachelorniveau enkele subsectoren onderscheiden worden. Voor techniek & ict worden enige knelpunten verwacht. De opleidingssectoren bachelor economie & maatschappij en bachelor landbouw & natuur bevinden zich in het gedeelte rechtsonder in de figuur; hier verwachten we vrijwel geen knelpunten. Dit is opvallend, aangezien het voor juist deze twee richtingen lastig is om personeel te vinden met een mbo-diploma (Figuur 3). Op bachelorniveau is de instroom echter groot genoeg om aan de grote vraag naar deze gediplomeerden te voldoen.

Arbeidsmarktprognoses Midden-Gelderland 2023-2028

FIGUUR 3. Vraag en aanbod voor opleidingssectoren middelbaar beroepsonderwijs (totaal 6 jaar als % van de werkgelegenheid, Midden-Gelderland (2023-2028))

FIGUUR 4. Vraag en aanbod voor opleidingssectoren hoger onderwijs (totaal 6 jaar als % van de werkgelegenheid, Midden-Gelderland (2023-2028))

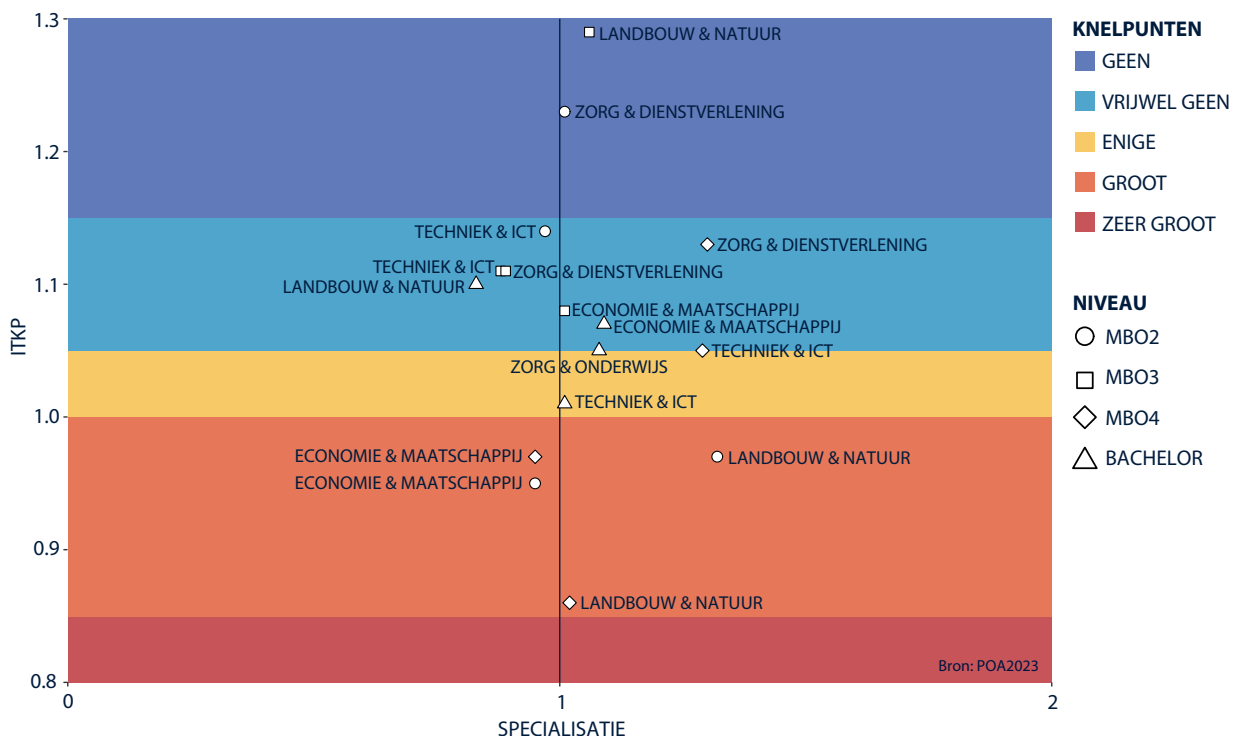

Relatie arbeidsmarktknelpunten en specialisatie naar opleiding

Figuur 5 toont de voorspelde ITKP-typering naar specialisatie voor opleidingssector vanaf middelbaar beroeps-onderwijs in Midden-Gelderland. De specialisatie is gelijk aan de ratio van het werkgelegenheidsaandeel met een bepaalde opleidingssector in Midden-Gelderland ten opzichte van het werkgelegenheidsaandeel van die opleidingssector in Nederland. Indien de specialisatie-coëfficiënt voor een opleidingssector groter is dan 1,00, betekent dit dus dat Midden-Gelderland in verhouding met Nederland een groter aandeel werkenden met deze opleiding kent en deze opleiding dus relatief belangrijk is voor de regionale economie. Met betrekking tot de knelpunten in de personeelsvoorziening is een arbeidsmarkt-tekort ernstiger naarmate de specialisatiegraad van de werkgelegenheid voor de betreffende opleidingssector in een regio groter is. Dit zijn de opleidingen die vallen in het kwadrant rechtsonder (rechts van de verticale lijn en onder de typering enige) in Figuur 5.

In Midden-Gelderland bevinden zich weinig opleidingssectoren in het kwadrant rechtsonder. Dit wil zeggen dat daar waar knelpunten verwacht worden dit niet zozeer gaat om opleidingsachtergronden die veel vertegenwoordigd zijn in de regio. De enige opleidingssectoren in dit kwadrant zijn mbo2 landbouw & natuur en mbo4 landbouw & natuur. In het kwadrant linksonder zien we zowel mbo2 als mbo4 economie & maatschappij. Midden-Gelderland is niet gespecialiseerd in deze sectoren, maar naar verwachting is het de komende zes jaar voor werkgevers moeilijk om aan personeel met een dergelijke opleidingsachtergrond te komen. De verwachte knelpunten in de mbo-opleidingen landbouw en natuur op niveau 2 en 4 vormen dus het grootste risico voor de regio vanwege de specialisatie van de regio op dit gebied.

FIGUUR 5. Arbeidsmarktknelpunten tot 2028 (ITKP) versus specialisatie naar opleidingssector, Midden-Gelderland

Arbeidsmarktprognoses Midden-Gelderland 2023-2028

Bijlage

TABEL A1. Arbeidsmarktprognoses* (2023-2028) en actuele arbeidsmarkt cijfers (2021-2022) voor Midden-Gelderland, Gelderland en Nederland

	Midden-Gelderland	Gelderland	Nederland
Uitbreidingsvraag (%)	0,2	0,2	0,3
Vervangingsvraag (%)	3,4	3,4	3,3
Arbeidsmarktinstroom (%)	3,5	4,0	3,9
ITKP	1,03	1,05	1,05
Typering ITKP	enige	enige	enige
Werkenden	208000	1158200	9642500
Bruto arbeidsparticipatie (%)	73,7	75,7	75,3
Werkzaamheid (%)	96,3	96,6	96,0
Werkloosheid (%)	3,7	3,4	4,0
Vast werk (%)	81,3	79,2	80,0
Voltijds (%)	49,7	48,7	52,0
Leeftijd	41,6	40,9	40,8
Student/scholier (%)	10,0	11,9	12,0
Vrouw (%)	49,1	47,3	47,0
(kind van) niet-Europese migrant (%)	17,4	12,6	18,0
Uren	31,8	31,5	32,2
Trainingsintensiteit <6 mnd (%)	9,2	8,8	9,2
Trainingsintensiteit >6 mnd (%)	19,4	21,5	21,2

* Prognoses als gemiddeld jaarlijks percentage van de werkzame beroepsbevolking in 2021-2022.

Bron: POA 2023

TABEL A2. Arbeidsmarktprognoses* (2023-2028) en actuele arbeidsmarkt cijfers (2021-2022) voor Gelderland (GLD) naar opleidingsniveau

	Basis-onderwijs	Vmbo b/k, mbo	Vmbo g/t, havo/ vwo-onderbouw	Havo, vwo	Mbo 2	Mbo 3	Mbo 4	Hbo-/wo- bachelor	Hbo-/wo-master, doctor	Totaal
Uitbreidingsvraag (%)	0,2	0,2	0,3	0,1	0,4	0,5	0,3	0,1	0,2	0,2
Vervangingsvraag (%)	9,4	3,0	6,3	2,0	3,1	2,6	3,0	2,7	3,0	3,4
Arbeidsmarktinstroom (%)	13	6,4	1,4	0,7	4,0	4,5	3,6	3,8	3,0	4,0
ITKP (GLD)	1,18	1,18	0,83	0,99	1,06	1,1	1,04	1,07	1,02	1,05
Typering ITKP (GLD)	geen	geen	zeer groot	groot	vrijwel geen	vrijwel geen	enige	vrijwel geen	enige	enige
ITKP (NL)	1,22	1,17	0,84	0,98	1,04	1,1	1,04	1,08	1,04	1,05
Typering ITKP (NL)	geen	geen	zeer groot	groot	enige	vrijwel geen	enige	vrijwel geen	enige	enige
Werkenden	48900	92100	87800	125100	63900	82200	202500	279100	173100	1158200
Bruto arbeidsparticipatie (%)	51,1	62,4	65,3	76,6	70,4	74,7	85,2	82,5	85,9	75,7
Werkzaamheid (%)	91,2	97,0	94,0	94,5	97,4	98,0	97,9	97,3	97,2	96,6
Werkloosheid (%)	8,8	3,0	6,0	5,5	2,6	2,0	2,1	2,7	2,8	3,4
Vast werk (%)	61,4	76,7	53,3	50,4	82,8	86,8	87,3	87,3	92,8	79,2
Voltijds (%)	38,3	49,9	28,8	30,6	56,6	48,1	51,7	53,5	60,3	48,7
Uren	25,6	31,5	23,7	25,4	33,5	33,0	33,4	33,2	35,2	31,5
Leeftijd	39,6	45,7	35,9	33,8	45,5	42,2	41,6	41,0	42,9	40,9
Student/scholier (%)	26,2	9,4	38,2	42,2	3,3	2,2	4,7	5,4	1,0	11,9
Vrouw (%)	39	34,8	46,4	49	38,4	50,8	47,5	51,8	50,5	47,3
(kind van) niet-Europese migrant (%)	26,3	13,3	12,5	14,5	12,6	12,3	9,6	12,0	10,6	12,6
Trainingsintensiteit <6 mnd (%)	3,8	3,8	3,7	4,8	8,2	8,8	9,9	11,2	13,8	8,8
Trainingsintensiteit >6 mnd (%)	33,9	16,9	43,4	51,1	9,2	10,7	13,7	17,5	13,9	21,5

* Prognoses als gemiddeld jaarlijks percentage van de werkzame beroepsbevolking in 2021-2022.

Bron: POA 2023

Arbeidsmarktprognoses Midden-Gelderland 2023-2028

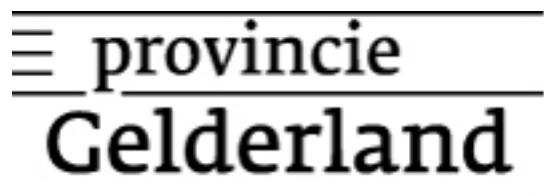
Tabel A3. Arbeidsmarktprognoses* (2023-2028) en actuele arbeidsmarkt cijfers (2021-2022) voor Nederland (NL) naar opleidingsniveau

	Basisonderwijs	Vmbo-b/k, mbo1	Vmbo-g/t, havo-, vwo-onderbouw	Havo, vwo	Mbo2	Mbo3	Mbo4	Bachelor	Master, doctor	Totaal
Uitbreidingsvraag (%)	0,2	0,2	0,3	0,2	0,4	0,6	0,4	0,2	0,4	0,3
Vervangingsvraag (%)	8,9	3,2	6,2	2,0	3,3	2,7	3,0	2,5	2,5	3,3
Arbeidsmarktinstroom (%)	13,0	6,5	1,4	0,7	3,8	4,5	3,5	3,8	3,0	3,9
ITKP	1,22	1,17	0,84	0,98	1,04	1,10	1,04	1,08	1,04	1,05
Typering ITKP	geen	geen	zeer groot	groot	enige	vrijwel geen	enige	vrijwel geen	enige	enige
Loopbaanperspectief	1,35	1,36	1,46	1,75	1,38	1,33	1,44	1,59	1,69	1,58
Bruto uurloon	15,9	18,7	15,9	20,0	21,5	21,2	23,5	29,0	36,0	25,0
Werkenden	461500	708800	740800	1013600	474800	621400	1582300	2369200	1626400	9642500
Bruto arbeidsparticipatie (%)	50,7	60,2	65,5	75,7	68,7	71,9	84,6	82,7	88,0	75,3
Werkzaamheid (%)	92	96	94	94	97	98	98	97	97	96
Werkloosheid (%)	8	4	6	6	3	2	2	3	3	4
Vast werk (%)	61	76	55	54	84	87	87	87	93	80
Voltijds (%)	44	52	31	36	56	50	52	57	67	52
Uren	53,8	63,4	48,1	52,7	67,7	66,3	67,0	68,1	72,6	32,2
Leeftijd	38,5	45,0	35,9	34,6	45,6	42,5	42,1	41,0	42,2	20,4
Student/scholier (%)	24	10	38	40	3	2	5	5	1	12
Vrouw (%)	39	36	48	46	40	49	48	50	50	47
(kind van) niet-Europese migrant	31	19	18	19	18	18	14	17	16	18
Trainingsintensiteit <6 mnd (%)	4,2	4,9	4,0	5,3	7,5	8,6	9,0	11,9	14,0	9,2
Trainingsintensiteit >6 mnd (%)	29,8	18,4	42,9	49,0	9,6	10,1	14,3	16,9	13,9	21,2

* Prognoses als gemiddeld jaarlijks percentage van de werkzame beroepsbevolking in 2021-2022.

Bron: POA 2023

In opdracht van de Provincie Gelderland

Colofon

© Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt
Niets uit deze uitgave mag op enige manier worden veeelvoudigd zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de directeur van het ROA.

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt
Maastricht University
School of Business and Economics
secretary-roa-sbe@maastrichtuniversity.nl
www.roa.nl

Vormgeving
ROA secretariaat, Maastricht

oktober 2024
ISSN: 2667-0488